

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanie opoldne, večerno izdanie pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Knjižpotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta 3 „ 60 „ 4-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“. A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vank petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nonski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanie).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

«Gor. Tiskarna» A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Pred otvoritvijo deželnega zbora.

V Gorici, dne 21. marca 1900.

II.

Proti močnemu nasprotniku je potreba močnega odpora, ako mi hočemo biti jednaki, oziroma ako ga hočemo premagati.

Italijani so v našem deželnem zboru močni. Močni so, ker imajo 1 poslanca več od nas, ker imajo za dež. glavarja svojega političnega voditelja — in ta je dr. Pajer, oni stari lisjak z vedno mladimi, novimi naklepi! — ker ta kot glavar se čuti vedno tudi poslanca, ki je pripravljen v potrebnem hipu priskočiti na pomoč svojim tovarišem, ker jim gre vlada na roke, ker, če ni drugače, ta upliva na virilni glas, da se omogoči seja brez Slovencev — saj smo že videli po želji vlade sejo s pomočjo kardinala brez Slovencev, ko je pa imel predsedovati dr. Gregorčič kot glavarjev namestnik, ga pa ni bilo poleg, — ker imajo za poslance moze, ki so veljavni med njimi, in ker ne dobivajo na slovenski strani primernega odpora! Zadnji vzrok je eden izmed poglavitnejših, ker, ako bi že bili imeli tako deželnozborsko desetorico, ki bi bila vseskozi na svojem mestu, bi se bilo vendar že marsikaj spremenilo, da bi ne bila laška ošabnost narasla do tistega vrhunca, na katerem jo vidimo dan današnji.

Povdarjamo, da boj proti italijanski premoči v deželnem zboru ni lehak, ne, težak je, in zato baš je treba na naši strani v celi desetorici celih mož! Treba je potem uplivali tudi na virilni glas, da ga ne dobé podse povsem le vlada in pa Italijani, ki so kaj pridni, kar se tiče uplivanja na kardinala. O tem smo že večkrat govorili v „Soči“. Ako skuša uplivali nanj vlada in Italijani, zakaj ostajajo brez veljave le slovenski poslanci? Ti so v to še bolj opravičeni, ker se bojujejo za pošteno stvar, katero jim kratijo Italijani, in zato baš bi jim moral katoliški kardinal celo iz svoje volje priskočiti na pomoč! S tem bi pomagal zatirancem ter opravljal dela usmiljenosti, kakor jih predpisuje cerkev! No, pa pustimo v tem pogledu „svojo voljo“ ter ostanimo pri tem, da je treba uplivali na

kardinala, bodisi tako ali tako. Tu zadenemo pa že zopet ob veliko težkočo. Missia ni Zorn, in „voditelj“ Slovencev, ki je semeniški profesor, niti ne pride do tega poguma, da bi si upal uplivali na kardinala glede na našo politiko ter ga pridobivati za pošteno našo reč. Podložnik se niti ne drzne, izustiti kaj takega proti svojemu visokemu cerkvenemu gospodarju. Proti njemu se čuti le podložnika, in niti za hip ne političnega voditelja goriških Slovencev! Da je temu tako, o tem ni dvoma. Na to stran smo torej tudi udarjeni, in zato stopa na površje z vso resnostjo zopet potreba celih mož v celi desetorici, in pred vsem v vodstvu! Če pa preresetamo to našo desetorico, vidimo, da po večini ni sestavljena tako, kakor bi morala biti, in zato bi se morala tudi po večini spremeniti. Nočemo pri tem žaliti nikogar izmed gg. dež. poslancev, povdarjamo pa, da tukaj govorimo o njih le kot poslancih, in kot taki že morajo prenesti malce kritike, ker so kot taki tudi isti podvrženi.

Povedali smo že opetovano, da naša desetorica ni sposobna za nikak resnejši nastop, da največ, kar je mogla storiti, je bila abstinenca, ki se je pa korenito izjavila ter skoncala nam v neprilog, odvrgla od nas vlado docela ter utrdila Italijane v njihovih pozicijah, s katerih smelo gledajo doli na obnemogle Slovence. Torej, ali naj stoji še vedno ona že obnemogla čelica v boju proti močnemu nasprotniku? Odgovor se mora glasiti edino le: Ne! Treba spremembe, korenite spremembe! V naši deželi že se dobimo mož, ki bodo sposobni za poslane v sedanjih težavnih časih, ki ne bodo smatrali izvolitve poslancem le za nekako osebno čast, marveč bodo čutili tudi dolžnost, katero jim nalaga poslanski posel, ter bodo to svojo dolžnost tudi skušali vsrili do skrajnosti. Tisti časi, ko je bilo le čast: biti poslanec, so minoli, poročili so se novi časi, ki kličejo na poslanska mesta moždelavce, vstrajne in izkušene v politiki. Taki časi so nastali pri nas posebno vsled brezplodne abstinencijske politike, in dan za dnem čujemo iz ljudstva samega potrebo po spremembi v naši deželno-poslanski desetorici. — Zdi se nam, da se je nekak pričetek že izvršil, in da so nam prednjačili v tem

več, nego sem jaz mislil. Tudi prav — takó se prej pogovoriva. Vedi torej, da Ottorino, tisti, kateri te je imel poročiti.

«Ali še živi?» je vprašala prestrašeno deklica.

«Pusti mi dokončati, naj živi ali naj ne živi, to nima biti tebi nič mar».

Bice se je začela tresti vsa, zato je Lodrisio koj dodal:

«Živi, da, pomiri se, živi še».

«O tem vas morem zagotoviti tudi jaz», je posegel vmes Pelagrua. «On je živ in zdrav, in pojde kmalu v Palestino».

«Kakó! brez mene?»... je vskliknila Bice, «ne, ne more biti res. Okrutneža, zakaj me takó mučita? Kaj sem vama jaz storila, kaj sem vama storila slabega?» Premagana od žalosti je sklonila glavo in se bridko razjokala. A takoj je siloma pretrgala jok in vsa prestrašena zopet dvignila glavo, bojé se, da bi se ji kdo ne približal. Solze, ki so bile že na poti, so tekale neme v dveh potokih po licih in padale ubogi nesrečnici v nedri. Toda poteze njenega obraza so kazale zopet oni dostojanstveni mir, ki dela trpljenje vzvišeno.

V tem je bil Pelagrua namignil svojemu tovarišu, ter stisnil ustnici, in stre-

pogledu naši veleposestniki z izvolitvijo agilnega mladega tolminskega župana, g. Oskarja Gabrščka!

Naš položaj glede na bližnje zasedanje je torej tak, da stojimo oslabei proti močnemu nasprotniku, ki ima za seboj v rezervi še vlado, in ker smo oslabei, je treba slabe moči nadomestiti z novimi, svežimi, drugače ni misliti na nikak vseh.

„Delovanje“ izven zbornice je ostalo brez dobrih posledic, da vrglo je nas celo — kakor že dokazano — v hujši položaj, zato je treba pričeti delovati v zbornici, ali z drugimi vojsčaki, ker tisti, ki so že enkrat podlegli, ne tijejo več vanjo!

Na vsej črti se nam torej kaže potreba po koreniti spremembi v naši deželnozborski desetorici!

Klerikalizma ni!

(V odgovor zadnji „Gorici“).

Klerikalizem!

Ni skoro časopisa, kjer ne bi človek čital o klerikalizmu, ni razgovora mej inteligentnimi ljudmi, kjer ne bi važne točke zaznamoval klerikalizem — to besedo izgovarja politik, filozof o nji razmišlja in boji se je vzgojevalci... In kljub temu so mnogi, ki pravijo, da ni klerikalizma, ki ne poznajo popolnega pomena te besede, ki ne morejo razločevati njegovega pojma od pojmov cerkve, vere, naboženstva, duhovništva in Boga. To vodi k zmotam; napadi nanj so čisto brez vspeha, ker se bojuje proti slični, podobni, ali s klerikalizmom nič skupnega imajoči stvari.

Vznešena iskra, v glavi človeka, razum postaja radi napredka in po napredku današnje dobe od dne do dne mogočnejša in žarnejša... Že prvi odsev njeni je naučil človeka, da sodi in spoznava. In kar je vse tedaj razumel, je bilo ljudsko; česar ni mogel, to je bilo zanj višji svet, ki se je razprostiral nad njim, katerega njegove misli niso dosegale. In to je imenoval tekom let nebo, v katerem kraljuje Bog. Doba je hitela, človek se je razvijal; spoznal je mnogo, a premnogo mu je ostalo prikrito. In ako si je hotel razsvetliti marsikako uganko bodisi

sel rameni, kakor da bi mu hotel reči: Vidite sedaj? Hoteli ste postopati po svoje, prijeti jo naravnost; evo, kaj ste opravili. — Toda hudobec mu je odgovoril z nestrpnim migom glave, ki je pomenil: A, kaj, neumnež, čakaj, prepusti meni. — Na to se je obrnil k deklici, in je nadaljeval:

«Ti jočeš, revica! Deloma se mi smiliš. Ljubila si ga toliko časa, in sedaj si ga moraš iztrgati iz srca! Toda kaj se hoče? Treba se je vendar udati sili... ljubezen mine; boš videla, da čez nekoliko časa... o, veruj meni, mine gotovo... Pa hočem ti govoriti jasno. Če ga resno ljubiš, moraš pred vsem skrbeti, da ga rešiš; ali ne govorim prav? Vedi torej, da njegovo življenje ali smrt odvisi od tebe».

«Ali res?» je vskliknila Bice, katero je novi strah objel, «ali morem verjeti vašim besedam? Ali ni skrita za tem kaka nova prevara?»

O, imejte usmiljenje z menoj! Imejte usmiljenje z zapuščenim in trpinčeno revco! Povejte mi resnico, glejte, to govoreč je sklenila roki pred prsi, «jaz vas prosim takó srčno, kakor boste tudi vi zadnjo uro svojega življe-

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu. Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglaš in postanice

se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglašje plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsako leto 1 gld. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

svetá bodisi svoje notranjosti, je le - to razluščil kar najbolj resnici podobno.

V to je tudi veroval, in eto vero! In vstajali se veliki misleci, razmišljali o harmonijski združitvi misli in istinskega žitja, iskali stalno in večno resnico ter pravili ljudstvu svoje nazore. Njihovi nauki — eto: naboženstvo. Znaoč to, razumemo, da je mogoče, da obstaja na naši zemlji 140.000 (reči: sto in štirideset tisoč) različnih veroizpovedanj. Vsaj tako piše doktor teologije Jan Oliva v katoliškem listu „Hilidka“.

In ni čuda! Privrženci podobnih si nazorov so se organizirali; misleč pa, kakor ljudje v obče mislimo, da je le to, kar mi trdimo, pravo, so širili svoje nauke, svoje nazore. Tu z besedo, tu s črko, največje, kakor znano, žal, z mečem. In cela ta organizacija poznavalcev enakih naboženških nazorov, ti člani, ki so verovali, in ti, ki so opravljali v nji različne službe, celi ta administracijski in agitacijski aparat s privrženci zove se: cerkev. Duhovnik je njen izvrševalni organ, njen vojskav, katerega visokim predstojnikom je cerkvena šlehta, takozvana hijerarhija.

Tako je vse to nastajalo do današnjega dne. In danes stoji vsemu temu naravnost pred očmi moderni človek. Ve mnogo, ali ne ve vsega. Njegova vzgoja, njegova izobrazba, ki mu vsakdan podaja na slo novih poznatkov (tudi elektrike in gas!), njegovo življenje, njegovo delo in njegove misli silijo ga, da vsklikne proti tem starim formam: „Ne, ne pripoznavam vas več. Hočem, da si vse svoje notranje in zunanje sam opravljam brez vsakega drugega pritiska. Protestujem proti nasilstvu, katero me bje pri vsakem koraku. Hočem svobodo prepričanja in vesti“.

In tako smo pri klerikalizmu, in kaj je klerikalizem... Citoval sem že definicijo klerikalizma, kakor si ga predstavlja katoliški „Novy Život“ (III. letnik str. 228) in opetujem jo zopet: „Klerikalizem je nasilnik, ki se ne boji omejevali svobode vesti in prepričanja s posvetno roko, izrabljje vati vero za egoistične in svetske namene, netolerantnež, kateremu je glavno mrtva črka in forma“.

nja prosili večnega Sodnika, da bi se vas usmilil. Uslišite to mojo prošnjo, kakor boste želeli, da bi On uslišal vašo v tistem strašnem trenutku! Povejte mi radi večnega izveličanja svoje duše ali njenega večnega pogubljenja, ali je resnična ta Ottorinova opasnost, in kaj morem storiti jaz, da ga rešim?»

Te besede, nekako navdihnjenjo izgovorjene, so vendar nekoliko omajale okrutnost lopova, katerega hudobija ni presegala mej tedanjih časov, kajti on je veroval v Boga ter v prihodnje življenje — seveda le po svoje. — Kak trenutek je bil tih. V njegovi notranjosti je vrel boj, kateri je končal s tem, da je hudobca bilo sram svoje omahljivosti, in da se je navzel novega poguma k nadaljnemu trdosrčnemu nastopanju. Vendar se vsaj v tem ni mogel premagati, da bi se nadalje nagovarjal svojo žrtev s predrzno besedo «ti». Ta izraz mu nikakor ni hotel več iz grla. Nekako v zadregi je dejal:

«Opasnost je resnična... o tem vas lahko zagotavljam pri izveličanju svoje duše... a tudi to jo res, da ga vi morete rešiti».

(D dalje pride).

— 120 —

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

✱

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(D dalje)

Lauretta, vsa prestrašena, je držala gospodinjo za krilo, bojé se, da bi ta iz obupa ne skočila z okna, ki je segalo do poda, na katerega pragu je stala z jedno nogo. Pelagrua je z rokami in z glavo hitel dajati znamenja obema ženskama, naj bi se pomirili, naj bi se osrčili.

Ko je Bice končala, je nadaljeval Lodrisio z neizprosno hladnokrvnostjo:

«Slabo, moja hči, slabo! O, ti si preveč domišljuješ; takó ni prav... In najprej moraš vedeti, da jaz niti od daleč ne mislim na te. Tedaj nikar se ne boj, da bi te jaz imel požreti. Tudi me moreš v obraz gledati, ker vendar nisem bazilisk. In poslušaj, kaj ti hočem povedati... Vidim, da veš že mnogo

Elo, definicije, kaj je klerikalizem, pa se trdite, da ga ni, saj dolgo tako ne bode. Zavela Vas je, gospodje, osebna mrznja, da ne veste, kam jadrate. Gorje vam, a gorje tudi narodu našemu, če z Vašo pomočjo pridemo pod klerikalce, kar znati, pod nasilnike in netolerantneže. Tlačila nas je dolga in dolga leta aristokracija, katere koloni smo bili, — sedaj smo koloni hijerarhije. Ni li naša sveta dolžnost, da se temu upremo, ter da postanemo slobodni in prosti državljani?!

To je naše mnenje, pa trdite, kakor in kolikor drago, da — klerikalizma, nasilstva ni! Prosim, kdo je uničil Gregorčiča, dičnega slavca na našem Parnasu, kdo metal blato na grob Prešerna, kdo onečastil Jurčiča? Kdo vliva pelin v časo življenja smelemu Askercu? In kdo je ponovil luterski kreslanskega leta, kdo sežgal Cankarjeve pesni? Kdo, kdo? Povejte! Govorite! In trdite se dalje: klerikalizma ni!

Govorili smo, ali to ni še naša zadnja beseda. A. K.

Dostavek uredništva. — Priobčili smo te vrstice, katere naj tolnači vsakdo, kakor hoče. Nam se je zdelo ves čas nepotrebnost, spuščati se v prepis s hujskaci, ki sami dobro vedo, kaj je klerikalizem in kaj ta hoče, saj so sami klerikalci najčistejše vrste.

„Gorica“ je presla popolnoma v tabor „Prim. Lista“, ki je tudi priobčil nedavno članek z naslovom „Klerikalizma ni!“ Kar je pisal takrat „P. L.“, isto ponavlja „Gorica“, samo malo bolj nerodno. — Pa tudi v boju klerikalizma proti naši stranki je „Gorica“ zvesta sestrice bratcu „Prim. Listu“. V zadnji stev. citamo: „Zato je tudi novopečena goriska liberalna stranka vrgla vero in cerkev iz svojega programa, češ, da se v taka vprašanja kratko ni malo ne vlika. Namigavali so sicer, da se bore le proti politiki avtoriteti škofov in duhovstva in proti njih neomejeni gospodstvuželjnosti, toda vse dosedanje ravnanje protiklerikalcev je očitvidno pokazalo, da velja njihovo rovanje vsemu, kar diši po dejanskem krščanstvu. Po delovanju protiklerikalcev smemo sklepati, da jim v istini pomenja klerikalizem prav za prav dejansko krščanstvo.“

„Gor.“ in „Prim. L.“ torej skupno lažeta, da naši stranki je klerikalizem isto kar krščanstvo, dasi prav mi delamo med obema velikanski razloček in se bórmo za pravo krščanstvo prav zategadel, kar pobijamo klerikalizem. Toda nasprotniki hoté lažeti, da morejo našo stranko sumničiti in obrekovati. — Toda mi se ne strašimo tako brezvestnega orožja nasprotnikov, marveč bomo odločno pobijali klerikalizem v vseh formah, da se naše ljudstvo ohrani — krščanstvu, kajti resnica je, da — vera silno pesa, in sicer vsled nemoralnega, škandaloznega življenja in „delovanja“ klerikalnih fanatikov, proti katerim je kranjska slika „Izgubljeni Bog“ nedolžna sala.

Kako „Gorica“ tolče le prazne fraze, s katerimi slepari kratkovidne čitatelje, naj dokazuje tale odlomek. V istem članku citamo:

„V verskem in nravnem oziru priznavamo in zagovarjamo crkveno avtoriteto, v politiki, v javnem delovanju sploh, pa zahtevamo, da zavladajo krščanska nravna načela kot zvezde vodnice. Zakaj prepričani smo, da je izboljšanje naših žalostnih družabnih razmer, da je zdrava preosnova človeške družbe, da je ohranitev in boljša bodočnost našega bornega naroda le tedaj mogoča, kadar presinejo krščanska načela, pred vsem vrhovna zapoved o nesebični ljubezni do bližnjika, vse naše javno in zasebno življenje.“

Kako lepo je tu vse povedano po klerikalno, pa da so zadovoljni lahko tudi drugi — kratkovidneži! Torej: v verskem in nravnem oziru priznavajo cerkveno avtoriteto! Nimamo nič proti temu! Dalje pa zopet pravijo, da morajo tudi v vsem javnem življenju vladati krščanska načela za zvezde vodnice! Ali dalje ne gredo v svoji gostobesednosti in ostanejo lepo — v temi. Oni ne povedo, da klerikalizem si osvaja ono „zvezdo vodnico“ tudi v vsem javnem življenju, v katerem morajo vladati krščanska načela, katere so edino klerikalci vzeli v zakup, in iz česar sledi splošna nadvlada klerikalcev nad našim notranjim in javnim življenjem! Nič ni izvzeto! V cerkvi in zunaj nje, vse mora iti po volji klerikalca, ker le on si prisvaja pravico, da odločuje, kaj se sme storiti in kaj ne, da ne bodo kršena krščanska načela.

Tudi frazo „ljubezni do bližnjika“ se moramo le smejeti, ko je splošno in že od nekdaj dognano, da klerikalec in ljubezen sta nezdržljiva pojma. Dokler se klerikalci klanjas in je on neomejen gospodar nad teboj, nad tvojo ženo in hčerjo in kar ti je najljubše, je prijazen s teboj; ako se mu pa le enkrat zameriš z najmanjšo rečjo: ni ga več odpustanja! Klerikalec je apostol jeze in sovraštva! Taki so naši nunci okoli „P. L.“ in „Gorice“. Gorje njemu, kdor se jim v čem zameri! Se v navadno človeško družbo ni mogote več z njimi! Svojemu dolgoletnemu prijatelju ne dajo več roke, gledajo srepo in sovražno, jezik pa jim klepeče same grehe proti dolžnostim do bližnjika! „Gorica“ sama je polna takih grehov, saj jo preveva le strastno sovraštvo, zato je lista „nesebična ljubezen do bližnjika“ le fraza, zapisana v — slepilo nerazsodnega čitateljstva.

Dopisi.

Iz Kobarida. — (Tatovi* v davkariji? Železnica do Kobarida. — Konsorcij za lesno obrt). Davčnemu slugi se je sanjalo, da so hoteli tatovi vdreti v davkarijo. To je dal „naprej“, in zdaj bodo delali železne oknice. — Nam se zdi ta strah prazen, ker take sanje pač niso še nevarne. O tatovih pri nas pa ni nikdar slišati. V tem oziru vlada v teh krajih prav idilično življenje. — Zato pa smo tu prav nevoljni, da se je porabila ta „sanja“ za napravo železnih oknic, da bo sluga lahko mirneje spal in ga ne bodo več morale težke sanje o tatovih in strahovih. Ako so take oknice potrebne in v navadi, naj se napravi, a za to ni treba mazati imena našega trga.

Vlada je torej predložila načrt zakona za — bohinjsko železnico. Predelška je torej padla, ker so proti njej še vedno vsemogočni vojaški krogi. Ali: da bi le začeli kmalu graditi vsaj to! Na ljudstvu pa je, da se čim prej potegne za postranske krajevne železnice, ki nas bodo vezale z bohinjsko. Tako bi bila potrebna železnica pred vsem do Kobarida, od tu pa do Bolca in do Čedad v Italiji, ki je že zvezan z Vidmom. Po inicijativi „Trgovskega in obrtnega društva v Gorici“, ki je v tem oziru v vplivni zvezi, se obrne Kobarid do železniškega ministerstva in do državnega zbora s prošnjo, naj se za jedno z revizijo glavne črte vzame tudi v pretres in postev železnica vsaj do Kobarida. Naprej pozneje!

Na shodu „Trgovskega in obrtnega društva“ v nedeljo večer je prisla v razgovor tudi lesna obrt, posebno za stolice vseh vrst. Tu pri nas imamo namreč veliko pripravnega lesu, kateri izvažamo, tudi v Marijan, odkoder vozijo Furlani k nam izdelane stolice, ki se dobro prodajajo. Ali ne bi bilo bolje, ako bi izdelovali stolice iz svojega lesu tu doma in jih potem prodajali tudi na tuje? Ako nese to drugod, kjer morajo les od daleč dobivati, ponese toliko bolj nam, ki imamo les doma. Najmanj 100 ljudi bi lahko od tega dela živel. Naši možje in mladeniči bi dobili torej delo doma in bi jim ne bilo treba hoditi „k ajzenponu“, od koder navadno ne prinesejo domov. Potok Kobarisek je tudi zadosti močan, da bi gnil mehaniško delavnico. — A kar je jako ugodno, je to, da imamo v Kobaridu izučenega mladenčca za take lesne izdelke. Ustanovi naj se konsorcij, ki napravi tako delavnico, a on naj bo vodja in učitelj drugih. — Reč je v teku? Ko bo kaj gotovega, že sporočim v „Soči“.

Domače in razne novice.

Osebna vest. — Dr. Ed. Poljak je imenovan sodnijskim pristavom za okrajno sodnijo v Rovinju z določilom službe pri okrajni sodniji v Poreču.

† Ivan pl. Premorstein. — Že več časa so sorodniki pričakovali zadnji zdihljaj tega odličnega sina našega naroda. Nič čuda: imel je 90 let! — Bil je odločen bojevnik za naše narodne pravice še v tisti dobi, ko je ogromna večina naroda spala trdo spanje pravičnega. Razne c. kr. urade je privajale na slovensko uradovanje iz svoje pisarne, ker je on vse slovenski uradoval. Čast in slava njegovemu spominu!

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke ima danes od 2. pop. naprej sejo;

na dnevnem redu je: 1. Ustanovitev izvrševalnega odbora, t. j. volitev predsednika, podpredsednika in tajnika. 2. Določilo gledé glasila stranke in splošne uprave. 3. Razgovor o političnem položaju sploh, stališče stranke nasproti dosedanji politiki v deželnem zboru s posebnim ozirom na bližajoče se zasedanje. 4. Imenovanje zaupnikov. 5. Raznoterosti. S tem činom je postavljen naši stranki trden temelj. Zaupnikov po celi deželi je do 400. Zaupniki v vsaki občini so ob enem odbor naše stranke za isto občino, ki svoje število pomneži po svoji volji. Zaupniki dobe v kratkem navodila, kako jim je delovati.

Deželni uradi. — V kratkem se snide gorški dež. zbor, in če bode deloval, se bode moral pečati pač tudi s prepotrebno preosnovno dež. uradov in zboljšanjem kritičnega materialnega stanja deželnih uradnikov.

Deželni uradi so še vedno na isti stopinji kakor leta 1862., ko se je konstituirala deželna uprava.

Zadnja leta so se zboljšale razmere edino pri dež. knjigovodstvu nekaj, a pri drugih uradih je ostalo še vedno vse pri starem.

Kakor obče znano, je mesto deželnega tajnika še vedno nezasedeno, in dotične posle opravlja deloma nižji uradnik, ki dobiva za to posebno nagrado.

Zbok te okoliščine so dež. odborniki veliko preveč obloženi z delom, ker morajo reševati poleg svojih tudi taka dela, ki spadajo v področje dež. tajnika.

Na sploh pa se vedno čujejo pritožbe, da pomanjkuje sposobnega uradništva. Ta nedostatek je naravna posledica majhnih in upravnih sramotnih plač dež. uradnikov!

Za vstop v dež. službo se po deželnih statutih zahteva poleg drugih sposobnostij znanje obeh dež. jezikov. V koliko pa se je do sedaj oziralo na to odredbo, kaže dejstvo, da sta v dež. službi izmed 9 definitivno nameščenih uradnikov samo dva Slovenci!

Da je na tak način zastopana večina slov. prebivalstva v dež. upravi, je kriva deloma protekcija Lahov, in po drugi strani premalo zanimanje slovenskih prosilcev za dež. službo. No, kdo pa naj bi se tudi potezal za tako „sijajno“ karjero, kakor jo ima dandanes dež. uradnik?!

Dež. odbor je sam spoznal, kje tiči vzrok nedostajanju sposobnega uradništva in se je večkrat potezal za zboljšanje plač svojih uslužbencev. Ker pa dež. zbor že 3 leta spi, mu ni bilo mogoče, storiti kaj uspešnega v prilog dež. uradništva.

Deželni odborniki sami poznajo to zadevo najbolje. Saj so oni prvi, ki so tako slabo plačani kakor v nobeni drugi deželi. Plače dež. uslužbencev pa že davno ne odgovarjajo sedanjim razmeram.

Leta 1898. je država zdatno zboljšala gmotno stanje svojih uradnikov in pozneje tudi slug.

Če upoštevamo, da so bili drž. uradniki že pred tem zboljšanjem bolje plačani od deželnih, tedaj si lahko predocimo sedajni žalostni položaj zadnjih.

To razmerje pa postane uprav kričeče, ako pomislimo, da je drž. uradniku mogoče napredek do VIII. in celo VII. plač. raz., dočim ostane dež. uradnik skoro izključno tam, kjer je prišel, dasi je njegova služba v mnogem obziru važnejša in z večjo odgovornostjo združena kakor ona drž. uradnika. Še nekaj! Drž. uradniki imajo še poleg vseh teh ugodnostij pravico do znižane cene na vseh državnih železnicah in parobrodih, česar pa deželni nimajo. To pa bi se dalo brez dvoma doseči tudi za te, ki so (oziroma naj bi bili) vsled Najvišjega patenta že iz leta 1763. in vsled poznejših odredb enakopravni z državnimi.

Zajedno s tem prašanjem se bode moral baviti dež. zbor z uravnavo gmotnih razmer dež. obhodnikov. Poleg zboljšanja plač bi se jim morala priznati aktivitetna in starostna doklada po načinu, kakor je država preskrbela za svoje državne uradne sluge. Ko bo pa cela reč urejena, zahteva lahko dež. zbor sposobno uradništvo, in prosilcev ne bo primanjkovalo.

Pri takih razmerah pa, kakor so dandanes, mora biti zadovoljen, ako sploh dobi ljudi, ki takó ceno žrtvujejo moči in svojo prihodnost deželni upravi. R.

Učiteljske petletnine. — Vedeli smo, da bo „Gorica“ zlorabljala tudi to pereče vprašanje proti — naši stranki. Mi smo stališče že označili, in sicer pravični zahtevi v prilog. Kako se glasovali nekateri pristasi naše stranke v okrajnem šolskem svetu, ne

vemo in tudi tega ne preiskujemo, ker stranka ni odgovorna za čine posamičnikov. Res pa je, da stranka lahko vpliva na vse načelne rešitve! V tem oziru pa treba storiti o pravem času primerne korake. Gg. učitelji, ki so prizadeti, bi se bili morali zganiti, ako so menili, da je kaka nevarnost.... Pred glasovanjem v okrajnem šolskem svetu bi bili najbrže dosegli zaželjeni uspeh. Po glasovanju se je od naše strani nekaj storilo, ali zdaj je reč bolj zapletena. Vsekakor se mora ugodno rešiti! — Dostavljamo, da na Tolminskem znašajo doplačila na teh petletninah le okoli 800 gld., in okrajni šolski svet jih je dovolil soglasno, da si soudeje sami pristasi narodno-napredne stranke.

Zdaj še nekaj? Kdo je pa kriv, da znašajo doplačila v goriskem okraju okoli 4000 gld. Kdo je učiteljsvo oskodoval za to svoto? Kdo? Išcite ga v uredništvu „Gorice“, tam ga najdete vsak dan predpoldne in popoldne! On je zavlačeval stalno nameščenje in nikdo drugi! — To naš odgovor!

Novi grehi. — V nebesa priti, je po katoliški veri sploh jako težavna pol, ker „se pravični greši na dan sedemkrat sedemdeset“. Vse je greh! — V novjšem času so iznašli naši klerikalci še novih grehov, s katerimi strašijo nevedne svoje ovčice. Tako je propovedoval vikar v Levpi na dan sv. Jožefa v cerkvi, da: kdor čita „Soči“ in „Primorca“ — greši. — Tako se zlorablja cerkev v politične agitacije. Takim nevednim pastirjem bo treba stopiti na prste. — Tudi v Kobaridu je bila v nedeljo pri veliki masi propoved, da so se ljudje jezili, ker niso navajeni takih neumnostij v — cerkvi!

Trgovina v Gorici in „Il Friuli Orientale“. — Ta laški listič prinasa članek, v katerem govori, kako da se hočemo polastiti Slovenci trgovine v Gorici. Pravi, da smo ustanovili „Trgovsko in obrtno društvo“, katero ima poleg političnega namena tudi to svrhu, da odvzame trgovino njim ter jo potisne v slovenske roke, da k temu je nas dovedlo narodno sovraštvo, da skušamo italijansko trgovino uničiti z bojkotom ter se razšopiriti v Gorici. Vse to početje, „pogubno in nemoralno“, pravi „Il Fr.“ — pa vodijo nekateri slovenski „caporioni“, med njimi tujci, ki se ne morejo niti imenovati mešanom v Gorici! Zato pa se morajo oglašati, ker molk bi bil zločin, ker nasprotniki Slovenci jih hočejo zadeti v srce, in če ne dobe Lahi v sebi zadosti energije, da obdrže tla, katera so še njihova, morajo izgubiti vsako upanje na obrat na bolje in njihov pogin je neizogiben. To je na kratko jedro članka, kolikor ga je izšlo včeraj. Ne spleta se, dotikati se vseh trditvev v članku, pač pa nekaterih, ker se značilne. „Il Friuli Orientale“ pravi, da v Avstriji, kakor tudi v vseh omikanih deželah, je trgovina prosta, da vsak jo sme imeti, kjer hoče, kjer mu ugaja, kjer upa uspevati. Takoj na to pa pravi, da to prostost hočejo vzeti laški trgovini slovenski „caporioni“! Kakšna logika?! Če sme po prejšnjem stavku vsak trgovec trgovati, kjer hoče, smejo trgovati v Gorici toliko bolj tudi Slovenci, saj so tu na svojih rodnih slovenskih tleh, saj Gorica je glavno mesto naše dežele, katera je po 2/3 slovenska! Dalje pravi prav v nasprotju z gorenjim stavkom, da mora napredek v trgovini biti njim pridržan, da to oni zahtevajo, ker le v tem je njihov obstanek! Prav, pa tudi mi vemo, kaj prinese nam naš napredek v trgovini in obrti. Le, žal, da se nismo zdramili že poprej v tem pogledu; bi bilo sedaj marsikaj drugače!!

Potem trdi, da Lahi so spoštovali vedno pravice drugih (kdo se ne smeje? Ur.), da niso še nikdar šli nič iskat preko mej Gorice (kaka lažnjiva predrznost! Ur.), in da nekaj enakega zahtevajo tudi proti njim! — Lahi so spoštovali pravice drugih in nikdar niso šli preko mej Gorice! Kaj pa delajo tisti laški kramarji iz Gorice po Soski dolini, po Krasu, itd. ob sejmih dneh?! Ali hodijo tje „na spas“? — Znamenit je gorenji končni stavek, da zahtevajo nekaj enakega tudi zase. Prav! To se pravi, da nikdo nima nič iskati v laški trgovini v Gorici, da nočejo več slovenskih denarjev, da hočejo svojo trgovino zase! Tudi prav! Zapišite si to, vi, Eriči, gorjani, Vipavci, itd.! To bas dokazuje, kako nujno potrebna je bila ustanovitev „Trgovskega in obrtnega društva“, da poskrbi za prospeh slov. trgovine in obrti v mestu, ker Lahi hočejo imeti svojo trgovino

nedotaknjeno, in nikdo nima nič pri njih iskati, kakor tudi oni nicesar ne iščejo izven mej mesta!

Pa vrag jih razumi! Na jednom mestu v članku tožba na tožbo, celo s poginom si prete, na drugem baharija, na tretjem pa kličejo proti „Trgovsk. in obrtn. društvu“ na pomoč vlado, vse c. kr. oblasti in celo državne pravdnika! — Toda naj jih le kličejo, naravnega procesa, ki je prišel tudi v naši deželi v marsikaterem pogledu, tudi v trgovini in obrti, ne ustavijo....

Naš deželni zbor je torej sklican na dan 2. aprila. Nasprotstva med slov. in ital. stranko niso poravnana, ali vendar nismo čuli od lani več nikakega koraka od nobene strani, ki bi meril na to, da se na kak način napravi posten „modus vivendi“ v dež. zbornici. Vlada se ne zmeni več za goriske Slovence, ali pridno gre na roko trentinski laški manjšini, kateri obljubljuje lasko kurijo v dež. zboru in še drugo, še celo na Istro se je spomnila ter se tam vrše pogajanja, o nas pa vse molči! — Kot znamenje — dobro ali slabo? — gledé na bližnje zasedanje dež. zbora pa smemo menda konstatovati, da je bil te dni sprejet v advijenci pri cesarju naš kardinal-nadškof!!

V lastno obrambo je napisal neki I. Skorjanec v zadnji „Gor.“ dolgo klobaso, ki razkriva duševno revščino pisalčeve. Zlasti začetek je treba dvakrat čitati, da se sploh nekaj razume. — Ta g. Skorjanec je torej silno razžaljen, kar mu je dejala „Soca“ — spicelj, da se je vtihotapil k zapnemu shodu in potem v „Gor.“ poročal po svoje. Najvini in kratkourni mladci pa je na to sam povedal, da vstopnice ni imel in se je vtihotapil v predsoho, kjer je poslušal, kaj se godi v dvorani. In na to pove še marsikaj, kar se zdaj sniva, da je ondi videl in slišal! In tak človek se čuti še razžaljenega, ako mu rečemo, da je — „spicelj“.

V ostalem se ne bomo bavili s tem skrajno hinavskim in tihotapskim, torej nevarnim mladcem, pred katerim svarimo vse somisljenike narodno-naprednega stremljenja na Goriskem. Prisel je v Gorico „na zdravljenje“. Vtihtapil se je v vse Sočanske kroge; v našem uredništvu je pogosto prodajal svoje dekadentske nazore, obsojal te in one nasprotnike itd.

Mi mu nismo nič zaupali, ker smo bili na njegov značaj opozorjeni. Kmalu pa smo ga videli v „Goričanski“ družbi in s svojimi „deževnimi mislimi“ je začel osrečavati čitatelje „Gorice“. Kaj tak tihotapec sodi o nas, nam je čisto vsejedno!

Opozarjamo mlade rojake, naj bodo vselej previdni, ko se jim približa tak „spicelj“, kakor so bili zadnji čas v Gorici, odkoder je moral oditi, ker ni imel nikake družbe več razun one starojaj. „Goričanske“ bande.

Prof. Berbuč je dal zopet glas od sebe. V zadnji „Gor.“ taji, da bi bil imel lanskega novembra s prof. Čebularjem konference o trgovsko-obrtni zadrugi itd. — Mi ostajamo pri svoji trditvi, če se Č. in B. tudi na glavo postavita. Bila so očesa, ki so ju videla, in ušesa, ki so — slišala. In ona usta so razkrila nam hudobne naklepe.... Prof. Berbuč se drži načela: Prima regola juris: negare!

Kopeli v Tržiču, ki so bile last dr. Rabla, je kupil princ Thurn-Taxis. V Tržiču so se bali, da princ bi deloma opustil kopeli ter bi spravil večji del kopalcev v Sistijan. Zato je šla do njega posebna deputacija občinskega zastopa, katero pa je potolažil, da se ne zgodi, česar se boje. Kopeli bodo letos vse prenovljene.

Nad vsem se spodtikajo. — Niti tega ne pusti „Il Friuli Orientale“ v miru, da je družina pokojnega Josipa del Piero dala zahvalo v „Sočo“, seveda v slovenskem jeziku. Spodtika se nad tem ter svari druge, da to naj jim nikar ne bo za vzgled, da to ne sme biti začetek novi fatalni modi! — Pokojni del Piero kot trgovec je bil poznat med Slovenci, saj smo videli vsak dan lepo število Slovencev v njegovi prodajalnici, katero si je razširil torej tudi deloma s slovenskim denarjem. Pri pogrebu je bilo dosti Slovencev, torej je družina storila le prijetno dolžnost, da se je zahvalila tudi v „Soči“. — Ali, seveda, s tem je „latinita“ Gorice v nevarnosti! — Povsod se spodtikajo ob nas, le kadar segneš v žep, te poznajo in prijazno pozdravljajo! — Ze poskrbimo, da bo v tem pogledu drugače.

Kako so malenkostni. — V št. 22. „Gorice“ smo čitali dopis iz Stanjela, v ka-

terem pravi med drugim, da na pošto v Stanjelu prihajata 2 „Soči“ in 4 „Primorci“. Gledé na to povemo, da na isto pošto pošljamo 17 „Primorcev“ in 5 „Soč“. Zato tudi je bila naša pisava o kuratovi prepovedi resnična, neresnice pa je dosti v omejenem dopisu v „Gorici“. Takih reči iz „Gorice“ bi sicer ne omenjali, ali storimo to le radi tega, ker se vidi iz takega pisanja, kako strašno nas zasledujejo na vsej črti, in kako so pri tem malenkostni! — Resnice pa seveda lažniki po poklicu ne morejo nikdar zapisati.

Čahaj ne da nikjeri miru. — V družbah, celo v deželnem uradu, in, umevno, tudi na ulicah ne pusti na miru Gabrščka in dr. Tume. Tako nam poročajo, da se je sprehajal mali Klavžarček te dni s črnogledim svetnikom po Vrtni ulici ter prav pridno obiral Gabrščka in dr. Tumo tako, da mimoidoči ljudje so mogli čuti ljubeznivosti, ki so se vsipale iz ust dež. uradnika nad dež. odbornikom dr. Tumo. To je že skrajna predrznost, katero uganja ta „Goričanski“ bandit, in zadnji čas je, da se mu stopi na tilnik, kakor mu pritiče. Politiških hujškatcev v deželni hiši ne trpimo. To mora nehati.

Nesreča na postaji v Nabrežini. — Železniški delavec Matej Stubel v Nabrežini je ponesrečil v nedeljo dopoldne, ko je priklopljal železniške vozove k vlakom, ki je imel takoj oditi iz postaje. Ko je priklopljenje dovršil ter se pogledal, če je vse v redu, in je že hotel dati za to znamenje, je opazil, da neki voz ni zadosti dobro priklopljen k drugemu. Radi tega je šel nazaj priklopljat vozova, ali tisti čas se je vlak začel premikati, ker strojevodja je bil mnenja, da je vse v redu. Stubel je ostal med vozovoma, katera sta ga stisnila prav znatno ter je poskodoval nevarno na prsih in na hrbtu. K sreči so vlak hitro ustavili ter prišli na pomoč nesrečniku. Prépeljali so ga v bolnišnico v Trst.

Čemu hodite v laške gostilne? — Na dan sv. Jožefa so trije fantje iz okolice, katerih god je bil, pili v neki gostilni pri sv. Roku. Kadar pijejo, je čuti običajno: živio! To pa ni ugajalo nekemu laskemu zagrizencu v gostilni. Ukazal jim je surovo molčati, vsled česar je prislo do prepira. Oni zagrizenec je skočil po pomoč, in dva — eden je baje zbežal — sta bila v krempeljih Lahov. „Il Friuli“ pripoveduje to dogodbo z vidnim veseljem ter slika one 3 fante kot izzivače. Torej vidite: Ali bi ne bilo lepše, da so šli v kako slovensko gostilno, katerih je dosti v Gorici, pa bi jih ne bil nikdo izzival in tudi v časnikih bi ne lagali o njih! Ali ni bolje torej k domačim ljudem, s katerimi se razumete, in kjer Vas ne bodo nadlegovali Lahji?!

Listulica. — G. A. F. Pismo prejeli. Prosimo, le obiščite nas, kadar pridete v Gorico. Bo nas prav veselilo. Dopis pa lahko poslijete poprej, ker bi kasneje vsa reč že zastarela. Na svidenje!

Pri nikakoli rodbini ne bi smeli pogrešati najboljših dveh ljudskih in domačih sredstev, namreč: Dr. Rosa balzam za želodec in pražko domače mazilo. Ista se dobata tudi v goriskih lekarnah.

Razgled po svetu.

„Modus vivendi“ v Istri. — V torek so se zbrali zastopniki obeh strank istrskega deželnega zbora v prostorih trgovinske zbornice v Trstu ter so izdali tak-le komuniké: Istrski delegati deželnozborskih klubov večine in manjšine so se zbrali dne 20. marca t. l. ob 11. uri predpoldne v uradih trgovinske zbornice, da razpravljajo o „modus vivendi“, ki bi se imel uveljaviti o razpravljanju opravil v deželnem zboru. Predsedoval je dež. glavar dr. Campitelli. Seja je trajala do 1. ure pop. ter je dala priložnost za obširno izmenjanje nazorov. Druga seja je bila včeraj. Trajala je od 10 ure predp. do 1½ ure pop. Službenega poročila niso izdali. Kolikor pa se čuje, so razpravljali o posamičnih točkah, katere so predložili delegati hrvatsko-slov. stranke. Pismeno predložene točke preresetajo delegati ital. stranke v svojem klubu ter potem dadó tudi pismen odgovor.

Državni zbor. — K poročilu o zadnji seji imamo dodati še to: Sprejeto je bilo brez debate poročilo davčnega odseka, da se ima podaljšati ustavljenje progresivnega zvišanja davka pri stanarini in 5% davka od čistih dohodkov stavb v Trstu in okolici. Sprejet je tudi zakon o podporah bednemu

prebivalstvu in o oprostitvi pristojbin za posojilo dunajskega mesta v znesku 30 milijonov K. Razprava o poročilu obrtnega odseka gledé na izpremembo in dopolnitev nekaterih §§ so pretrgali, in predsednik se je lepo poslovil od poslancev, želeč jim vesele velikonočne praznike!

Poroka nadvojvodinje Štefanije z grofom Lonyajem se je izvršila danes dopoldne ob 10. uri v kapelici grada Miramar. Poročil ju je mons. Mayer, dvorni kapelan. Nadvojvodinja Elizabeta se je poslovila od matere že včeraj ter se odpeljala iz Trsta.

Deželni zbori. — „Wiener Zeitung“ je prijavila dne 20. t. m. cesarski patent, s katerim se sklicujejo deželni zbori, in sicer dolenje-avstrijski na dan 27. t. m., goriski na dan 2. aprila, ostali — izvemši istrski in tržaški — pa na dan 26. t. m. Istrski deželni zbor bo sklican takoj, ko nehajo pogajanja za „modus vivendi“, tržaški pa menda po izvršenih volitvah.

Novčenje na Češkem. — Včeraj je bilo novčenje v Mladi Boleslavi. Zastopniki okrajnega odbora, ki so bili člani komisije, so zahtevali zapisnik tudi v češkem jeziku. Načelnik komisije tega ni hotel storiti, zato so odšli ter protestovali brzojavno na ministerstvo, da bi bilo novčenje zakonito, ako se izvrši v njihovi odsotnosti.

Spravne konference. — Državni zbor je odgođen, in stopile so na površje zopet pravne konference, ki so že pričele v ponedeljek. Zboroval je pododsek, kateremu je namen, pripraviti zakon o veljavi jezikov za avtonomne urade, dopoldne pa je bila plenarna seja. Pododsek se je zedinil v toliko, da so sprejeli odredbo, da je jezikovno nemešanim občinam pošiljati vloge, ki niso pisane v jeziku okraja, dež. odboru, da jih prevede. Kar zadane občevalni jezik med avtonomnimi oblastmi in drž. uradi, se je dalo v rešitev vladi.

Dopoludne je govoril ministerksi predsednik, v katerem govoru pa ni v ničem določil trdnega stališča, katerega bi se držala vlada gledé na dober izid pravnih konferenc zlasti v pogledu jezikovnega vprašanja. Pozvan, naj se izjavi odločno, je rekel, da prepustja strankama, da se v tem oziru zmenijo ter skušajo doseči med seboj neko sporazumljenje. S tem pa niso zadovoljni ne Čehi ne Nemci, marveč zahtevajo, da v jezikovnem vprašanju tudi vlada predloži svoje jasne in določene načrte.

Gledé na razmere na južni železnici je odgovarjal na dotično interpelacijo v drž. zboru železniški minister Wittek. Trdil je, da se morajo razmere v marsičem spremeniti, da pa uprava sicer ni slaba. Kar se tiče nesreč in prometnih ovir, — ki so se dogodile ter dale povod interpelaciji, je trdil, da ima železnica premalo osebja na razpolaganje, da nedostaja prometnih sredstev, da so pomanjkljiva poslopja, tir itd. Končno je zagotovil, da bo vlada nadzirala železnico vzdrževata, da se preprečijo kolikor toliko sicer opravilene pritožbe.

Politiško društvo „Edinost“ na delu. V nedeljo in v ponedeljek je imelo kar 4 shode gledé na bližnje občinske volitve, v Trebčah, Opčinah, Barkovljah in na Proseku. Zanimivo je čitati v poročilu, da v Trebčah so mislili, da slov. zastopniki so krivi škode, katero trpe okolici vsled sedanjih političkih bojov, da n. pr. občina ne plačuje več poljskih čuvajev, itd.; in baš v takem pogledu so slov. zastopniki storili vse potrebne korake, ali večina v mestnem svetu noče trsiti nič za okolico. — Samo hujskati in lagati znajo tisti laški gospodje, in še v okolici s svojimi drznimi lažmi razširjajo mnenje, kakor da bi slov. poslanci bili krivi vsega, kar ni prav!

Stavke. — Včerajšnja poročila pravijo: V Mostu delajo v vseh rudnikih, v Falknovu dela 2100 premogarjev, v stavki jih je se 3900. V okrajih Toplice, Ousti in Homontov dela 55% delavcev. Iz Nyranega poročajo, da so začeli delati tam vsi premogarji. Ljudski shod v Mor. Ostrovi je sklenil soglasno, da pod pogoji, katere je izdal njihov stavkovni odbor, ne pojdejo na delo.

Danes trde poročila, da skoro po vseh rudnikih delajo polnoštevilo.

Vojna v južni Afriki. — Buri, katere so ujeli s Cronjem, so določeni na otok sv. Helene. Ta prevoz pa so morali odložiti, ker med ujetniki razsajajo nalezljive bolezni in imajo med njimi mnogo bolnikov. Maršal Roberts poroča, da lord Kitchener je zasedel Priesko. Buri so ušli čez reko; več jih je bilo ujetih. Predsednik oranjski Stejn je izdal proklamacijo, v kateri grozi vsakemu

Buru, ki bi se branil, bojevati se proti Anglezem, da bo ustreljen.

Izmed vseh držav sta Burom najbolj naklonjeni Rusija in Zjed. ameriške države. Njih oficijelno časopisje apeluje na merodajne kroge, naj uplivajo, da Anglija povsem ne podjarmi Transvala, toda Angleži komaj čakajo, da se to zgodi, in zlasti hrepene po zlatu v burskih rudnikih, ker vedo, da s tistim zadobe velikanski vpliv v Evropi in izven nje.

Časten meč generalu Cronjeju. — Izdelanje častnega meča za generala Cronjeja, za katerega je že došlo „Intransigent“-u v Parizu okoli 15.000 frankov na subskripcijah, so poverili kiparju in graveurju Lucienu Palazu. Načrt za ta umotvor je že izvršen. Držaj bo vpodobljen iz Bura, ki s svojima žilavima rokama drži za vrat angleškega leoparda; život živali vpodobljuje zgornjo vzbočenost na držaju, s tacami pa je zapleten v bursko zastavo, iz katere sestoji roč. Barve transvalske zastave bodo natančno izvedene v emailu in dragocenih kamenih, in sicer bodo rdečo barvo tvorili rubini, belo barvo diamanti, a safri modro.

General Cronje je z družino odpotoval na otok sv. Helene ter bo prebival v tisti hiši, v kateri je prebil tam svojo prvo noč Napoleon I.

Raznotero. — Uradna lista, dunajski in ogerski, sta priobčila oficijelno vest o zaročki nadvojvodinje Štefanije z ogerskim grofom Lonyajem. — V Dunavu je utonilo dne 20. t. m. 25 kmečkih ljudij, ko so se vozili s sejma domov; prevrnil se jim je čoln. — Dunajski občinski zastop bo najbrže razpuščen. Nova volilna reforma da dobi najviše potrjenje, ali občinski zastop da bo razpuščen ter se bodo vršile volitve po novem volilnem zakonu. Tako se glasé nova poročila v tem pogledu. — Razprava o razupiti „Lex Heinze“ v nemškem drž. zboru je odložena, kar so povzročili obstrukcionisti. — V mestni skupini Izola-Milje-Buzet v Istri je bil izvoljen dež. poslanec dr. Depangher s 135 glasovi. Hrvat Flego jih je dobil 60. — Na plesu „Lego“ v Poreču so se godile veldizajske reči, katere so prišle pred sodnijo; 16. t. m. so bili obsojeni 3 laški junaki na 13 mesecev, 1 pa na 6. — V Berlinu so praznovali včeraj 200-letnico akademije na slovesen način. — Umrl je v 61. letu Osman Paša, znani junak v bitki pri Plevni.

Narodno gospodarstvo.

Predlog socijalno-politiškega odseka, da naj ga državni zbor proglasi za stalnega radi izdelanja zakona o skrajšanju delavnika v rudo- in premogokopih, je bil zavrnjen. Referent je bil baron Dipauli, o katerega referatu pišejo sami „Narodni Listy“: bar. Dipauli je referoval ex offio. Hladno, mrzlo. Kakor človek, kateremu se neče, in kateri ve, da zagovarja celo stvar zaman. — Ta komedija s tem socijalno-politiškim odsekom je jedna največjih, kar so jih kedaj zvršili v parlamentu, dasi jih je že nebroj. Tika se tisoč in tisoč stradalajočih delavcev.

Hrvatska eskomptna banka je imela 17. t. m. v Zagrebu svoj redni občni zbor. Iz poročila posnemamo, da je banka eskomptirala l. 1899. 11.154 komadov z zneskom 10.277.402-01 gld. Prometa pa je bilo v cellem letu 74.575.072-33 gld.

Gospodarske razmere na Srbskem pokazujejo prav lepo življenje, le žal, da to sedanje razmere v politiki in javnem gospodarstvu zelo redukujejo. V poslednjem desetletju je zrastle na Srbskem par lepih pivovaren in parnih mlinov. Tudi industrija se je znatno razširila, tako, da službuje sedaj na Srbskem v industriji že nekaj nad 7000 delavcev in je v nji investovanega kapitala okoli 30 milijonov frankov. Šlo bi prav lepo, da ni Milana in njegovih pajdašev....

V kitajskih pristanih je mej tisoč ptujih trgovcev 518 Angležev, kateri opravljajo komisijonarsko trgovino. Sedaj pa grozi tu Angliji poleg Nemčije tudi Severna Amerika, ki se je začela z vsemi silami truditi, da dobi prednost pred drugimi državami.

Uvoz na Angleško je bil l. 1890. precejšen, za 200 milijonov funtov sterlingov večji kakor izvoz. In vendar je na Angleškem blagostanje. Pri nas pa naj bo kakorkoli, je vedno slabo.

Država podpora. — Poljedelski minister je nakazal 800 K podpore, katere se ima razdeliti med 5 utencev tukajšnje kmečijske sole.

Anton Obidič,
čevljar
v **Semeniški ulici št. 4**
v **Gorici,**
priporoča se
za **raznovidna naročila po meri**
za gospe in gospode.
Naročila se izvršuje hitro.

V pisarni **Seltz-ove tiskarne** na-
sproti **semenišču v Gorici** prodaja se po
znižani ceni — 2 kroni 60 vin.

Veliki teden
in
Velika noč,

spisal prof. **Andrej Marušič.**
Knjiga se pošilja tudi po pošti po pov-
zetju. Kdor pa denar že z naročilom vred
pošlje, naj pridene še 10 kr. za vozni list.

VELIKA ZALOGA
ŠIVALNIH STROJEV IN DVOKOLES
SAUNIG & DEKLEVA V GORICI
ulica **Municipio št. 1**
mehanična delavnica v **Nunski ulici št. 16.**

(Brez konkurence!)
Cene so od gl. 90 naprej.
Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!
Se topla priporočamo z odličnim spoštovanjem udani
SAUNIG & DEKLEVA.

Rudolf Benedetič
čevljarski mojster
v **Gorici, ulica Morelli št. 5.**

Priporoča svojo čevljarsko delavnico
vsem domačinom, ter rojakom na deželi:
gospodom, damam, vospicam, trgovcem
in obrtnikom za izdelovanje bodisi pri-
prostega ali najfinejšega obuvala. Izde-
lek je trpežen delo pa ukusno, po
ugodnih cenah.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v **Gorici na Kornu št. 3.**

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

Na zahtevo pošiljam velik ilustrovan
cenik zastoj in franko.

S. Scheuer - Krakovo
Postfach 40.

Prva kranjska tovarna testenin
Žnideršič & Valenčič
v **Il. Bistrici**

priporoča velespoštovanemu občinstvu svoje priznane
izborne

testenine,
kot makarone, fideline in različne
vloge za na juho v različnih
kakovostih.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se
ni v našem kraju v treh letih toliko testenin zavžilo
kot najinih v tem času kar jih izdelujemo.
Spoštovana gospodinja! Sežite po teh pristno
domaćih testeninah, katere pri nas sedaj še oni s
slastjo zavirajo, ki dosedaj o testeninah še vedeli
niso hoteli. Ker so bolj okusne, tečne in redilne kakor
vsake druge, sva gotova da se morajo vsakemu pri-
ljubiti, kdor jih pokusi.
Dobe se v vseh prodajalnicah jestvin; povsem
zanemljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v za-
vojih po 1/2 kilograma z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj
in franko.

O Ajdovščini

se prodaja hiša št. 115 s zaprtim dvo-
riščem, kletjo, hlevom ter 160 sežnji
travnika. V hiši se nahaja sedaj gostilna.
Radi lepe lege je ta hiša pripravna za
vsako obrt.

Ponudbe na: **H. Subiel, Trst, ulica**
S. Giacomo št. 3.

Podpisana priporočata slavnemu občin-
stvu v **Gorici** in na deželi, svojo novo urejeno
prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovidne pijače, n
pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinje-
vec, domači tropinovec, fini rum, različna vina,
goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-
Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče
blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,
trgovca v **Semeniški ulici št. 1**

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

KAVA
DRUŽBE
SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.
Ivarina je najboljša cikorijska.

ZALOGA
PRI
IV. JEBAČINU
V **LJUBLJANI.**

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si usljevati drugih izdelkov cikorijskih, ampak
zahtevajte povsod najboljši pridelek k pravej bobovi
kavi, to je cikorijska ali: »Kava družbe sv.
Cirila in Metoda v Ljubljani«.

Dotriva se povsod!
Glavna zaloga pri: **IVANU JEBAČINU** v Ljubljani.

Maurenčič Franc,

čevljarski mojster

v **ulici sv. Antona (Kopčeva hiša) št. 7.**

se preporoča svojim rojakom, zagotav-
lja dobro delo in točno postrežbo po
zmernih cenah.

Sviloprejsko seme

pšenično barve

prodaja se po 10 kron unča, ali tudi po
pogodbi, za šestino pridelka.

Naročila je pošiljati na naslov:
Humar Andrej — Dolenja Vrtojba h.
št. 23.

Dr. Rosa balzam

za želedec

Pražko hišno mazilo

iz lekarni **B. FRAGNER-ja v PRAGI**

je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo**,
katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko
odvaja. Pri rednem vporabljanju očistuje pre-
bavne organe in drži v pravem toku.
Velika steklen. 1 gl., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.

je staro, najprej v **Pragi** uporabljeno hišno
zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi
obvaruje nečistobe ter ublažuje deluje na
vročino ter bolečino.
V obrokih po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.

Pozor! Vsi deli zaboja
so zaznamovani s zraven
natisnjeno in zakonito
priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: **Lekarna B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi,**
Mala strana, na voglu Spornrove ulice,

potem v **Gorici** v lekarnah **Cristofolletti, Gliubich, Pontoni** in **pl. Gironcoli.**
Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah **Avstro-Ogerske.**

Prva slovenska trgovina z železjem v **Gorici**

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred **naškofijo št. 5. Podružnica konec Rašela št. 2.**

Zaloga v **ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7.** v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega
štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene plo-
ščevine, orodja za razne obrti in pohištvene, štedilna ognjišča,
pečil, cavi in predpečilne, nagrobne križe.

Vsakovrstne **okeve za pohištvo in stavbe.** Prevzemata vse
naročbe za **vsakovrstne stavbe in druga podjetja.**

Glavna zaloga za **Gorico in okolice**
izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. **Mussbaum-a**
v **Ajdovščini** po tovarniških cenah.

Edina zaloga
najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga **Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev** iz
prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Zahteva naj se

popis in cenik leposlovnih in drugih knjig iz naše zaloge, katerega pošiljamo franko kamorkoli.

„GORIŠKA TISKARNA“ A. GABRŠČEK V GORICI

Gosposka ulica št. 9.

(Ustanovljena leta 1893.)

(Ustanovljena leta 1893.)

je najmoderneje urejeni tiskarski zavod, kjer se izgotavlja vsako najfineje in elegantno delo v najkrajšem času po jako
kulantnih cenah, kakor:

Brošure v vseh oblikah in jezikih v modernih in trdnih platnicah, diplome za častne občane in druge enake prilike v
najrazličnejših barvah, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, društvene vsprede in vabila na kartonu ali papirju, posetnice najelegantnejše
kakovosti v škaflijah z zavitki, poročna in zaročna naznanila v veliki izbiri in vseh mogočih oblikah, plesne vsprede, smrtnice itd. itd.

O začetku šolskega leta priporoča slav. šolskim vodstvom, krajnim in vseh potrebnih šolskih tiskovine
v slov., hrv. in ital. jeziku za **Goriško in Istro, nadalje za izdelovanje uradnih zavitkov (kuvert) v različnih**
oblikah in kakovostih.

Velika zaloga izgotovljenih tiskovin

za c. kr. okrajna glavarstva, županstva, sodnije,
notarje, šolske, cerkvene in druge urade.

V naši založbi imamo te-le časopise:

„Soča“, celoletna naročnina stane gl. 6-60, izhaja trikrat na teden. — „Primorac“, celoletna naročnina stane gl. 1-60,
izhaja vsak teden, na štirih straneh. — „Slovenska knjižnica“, doslej je izšlo 93 snopčev najrazličnejše vsebine. Na-
daljno izdajanje začasno vstavljeno. V zalogi so na razpolago se vsi snopči z malimi izjemami.

„Salonska knjižnica“ za odrasle izhaja v nedoločenih rokih. I. knjiga „O to ženske“, novele in črtice.
Spisal Fr. Govekar, je izšla 1. 1897. Stane s poštnino vred gl. 1-10.
Izšla je ravnokar II. knjiga „Salonske knjižnice“; prinaša žaloigro „Hamlet“, cena 70 kr. — „Rokovnjači“,
narodna igra v petih dejanjih. Cena 40 kr. — „Sin“, rodbinska drama v štirih dejanjih. Cena 60 kr.

„BEN-HUR“ roman iz časov Kristusovih.

Mehko vezan gl. 1-30, trdo vezan gl. 1-65 s poštnino. Ker je ta knjiga interesantne vsebine je postalo
obče zanimanje tako, da imamo le malo izvodov več v zalogi. Kdor želi še imeti to knjigo, opozarjamo,
da si jo za časa omisli.

„Rusko-slovenski slovar in slovnica“

Sestavil **M. M. Hostnik.**

Cena mehko vezanemu gl. 1-50, trdo vezanemu gl. 1-80, poštnina 10 kr. več.